

NU NIET
ZWANGER

GGD ZUID
LIMBURG

FACTSHEET 2019 NU NIET ZWANGER ZUID-LIMBURG

PROGRAMMA NU NIET ZWANGER IS EEN ONDERDEEL VAN KANSRIJKE START EN DRAAGT BIJ AAN DE TRENDBREUK ZUID-LIMBURG

UITGANGSPUNTEN EN KADER

Hardnekkige gezondheidsachterstanden

Zuid-Limburg kent hardnekkige gezondheidsachterstanden die vaak van generatie op generatie worden doorgegeven. In deze regio vindt meer sterfte rondom geboorte plaats, is de gezondheid van het (ongeboren) kind slechter en is het gebruik van jeugdhulp hoger dan elders in het land. Ook zijn er vaker ongeplande zwangerschappen bij jongvolwassenen en er zijn meer tienermoeders.

Kansrijke Start

Om de achterstanden in te lopen, werken de zestien Zuid-Limburgse gemeenten, Provincie Limburg en maatschappelijke partners samen binnen het programma Trendbreuk Zuid Limburg. Het doel is om zoveel mogelijk kinderen en jongeren veilig, gezond en kansrijk op te laten groeien. Onderdeel van de aanpak is het investeren in een Kansrijke Start (de fase van kinderwens, zwangerschap tot en met de eerste 1.000 dagen van het leven) door belangrijke programma's als Nu Niet Zwanger, VoorZorg en Stevig Ouderschap in de hele regio in te zetten.

trend breuk
zuid-limburg

INHOUD

▶
PROGRAMMA
KERNELEMENTEN
DOELGROEP

▶
WERKWIJZE EN
TRAINING

▶
RESULTATEN
PRAKTISCHE
UITVOERING

▶
RESULTATEN
SAMENWERKING
SOCIAAL-
MAATSCHAPPELIJK
WERKVELD

▶
RESULTATEN
SAMENWERKING
MEDISCH DOMEIN

▶
VOORUITBLIK 2020

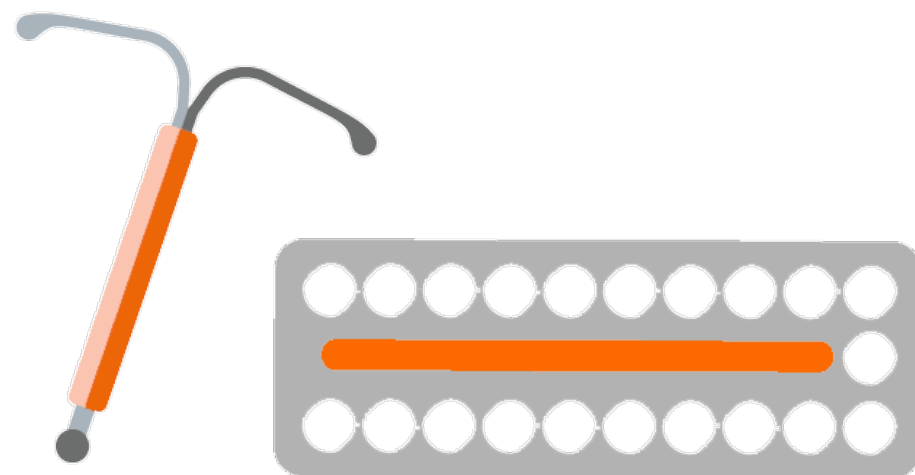
PROGRAMMA

Nu Niet Zwanger (NNZ) richt zich op het ondersteunen van kwetsbare vrouwen en mannen om de regie te nemen over hun kinderwens, zodat zij niet ongepland en tegen hun wens in zwanger raken. NNZ voert een open en eerlijk gesprek over de thema's kinderwens, seksualiteit en anticonceptie en biedt op maat begeleiding. Zo krijgen deze vrouwen en mannen meer grip op hun leven en kunnen zij een basis leggen voor een stabiele toekomst; voor henzelf, en voor een eventueel (toekomstig) gezin.

NNZ in Zuid-Limburg

NNZ is een landelijk programma dat vanaf 2018 in heel Nederland wordt uitgerold. Sinds 1 januari 2019 wordt NNZ door de GGD Zuid Limburg uitgevoerd binnen het programma Kansrijke Start Zuid-Limburg voor alle zestien gemeenten in de regio.

In 2020 wordt NNZ ook in Noord- en Midden Limburg geïmplementeerd.

KERNELEMENTEN

- 1. Outreachend werken en persoonlijke begeleiding op maat;** NNZ sluit in praktische uitvoering aan bij de dagelijkse leefwereld van de cliënt en hun vragen, behoeften en mogelijkheden.
- 2. Intensieve samenwerking met ketenpartners in sociaal-maatschappelijk werkveld,** zoals welzijnswerk en jeugdhulp voor o.a. signaleren, verwijzen en uitvoeren van het programma.
- 3. Samenwerking medisch professionals,** zoals gynaecologen, verloskundigen en huisartsen voor advies, verwijzing en het plaatsen van anticonceptie.

DOELGROEP

NNZ richt zich op de meest kwetsbare doelgroep; vrouwen en mannen in de vruchtbare leeftijd bij wie (vaak) sprake is van een combinatie van problemen zoals ernstige psychiatrische problematiek, verstandelijke beperking, verslaving, dakloosheid, schulden en illegaliteit. Vaak is er een gebrek aan zelfredzaamheid en zijn er meerdere hulpverleners betrokken.

Extra ondersteuning

Juist kwetsbare mensen hebben behoefte aan extra ondersteuning bij de keuze voor anticonceptie als zij nog niet zwanger willen worden. Bijvoorbeeld omdat zij niet goed weten hoe ze zich tegen zwangerschap kunnen beschermen of omdat het regelen van anticonceptie gewoonweg niet lukt door de waan van de dag en andere problemen.

WERKWIJZE EN TRAINING

De NNZ doelgroep is vaak al in beeld bij hulpinstanties. Volgens de werkwijze van NNZ bespreekt de betrokken hulpverlener kinderwens, seksualiteit en anticonceptie met cliënten als onderdeel van hun reguliere werk.

Het is belangrijk dat hulpverleners goed toegerust zijn om hierover met hun cliënten te praten. NNZ traint daarom in hulpverleningsorganisaties aandachtfunctionarissen in de NNZ-methodiek. Deze aandachtfunctionarissen ondersteunen hun collega's bij gesprekken en vormen de schakel naar de NNZ-verpleegkundigen van de GGD.

In complexe situaties kan de NNZ-verpleegkundige adviseren en praktische, organisatorische en financiële ondersteuning bieden.

Training aandachtfunctionaris

De aandachtfunctionaris wordt getraind in de NNZ-methodiek door middel van een training, een e-learning en intervisiebijeenkomsten (vier keer per jaar).

De aandachtfunctionaris is de ambassadeur van NNZ in de eigen organisatie en ondersteunt collega's bij het uitvoeren van NNZ.

**Sanne Eggen, gedragswetenschapper
toegangsteam Jeugd Gemeente Brunssum:**

“Ik dacht dat ik al best veel wist van anticonceptie en het bespreekbaar maken van kinderwens, maar de training tot aandachtfunctionaris heeft mij nog veel meer handvaten gegeven. Ik gun deze training elke medewerker van een toegangsteam!”

Meer info?

Wilt u meer informatie over NNZ en de training?

Neem dan contact op met NNZ:

mail naar nnz@ggdzl.nl

of bel 088 - 880 50 70

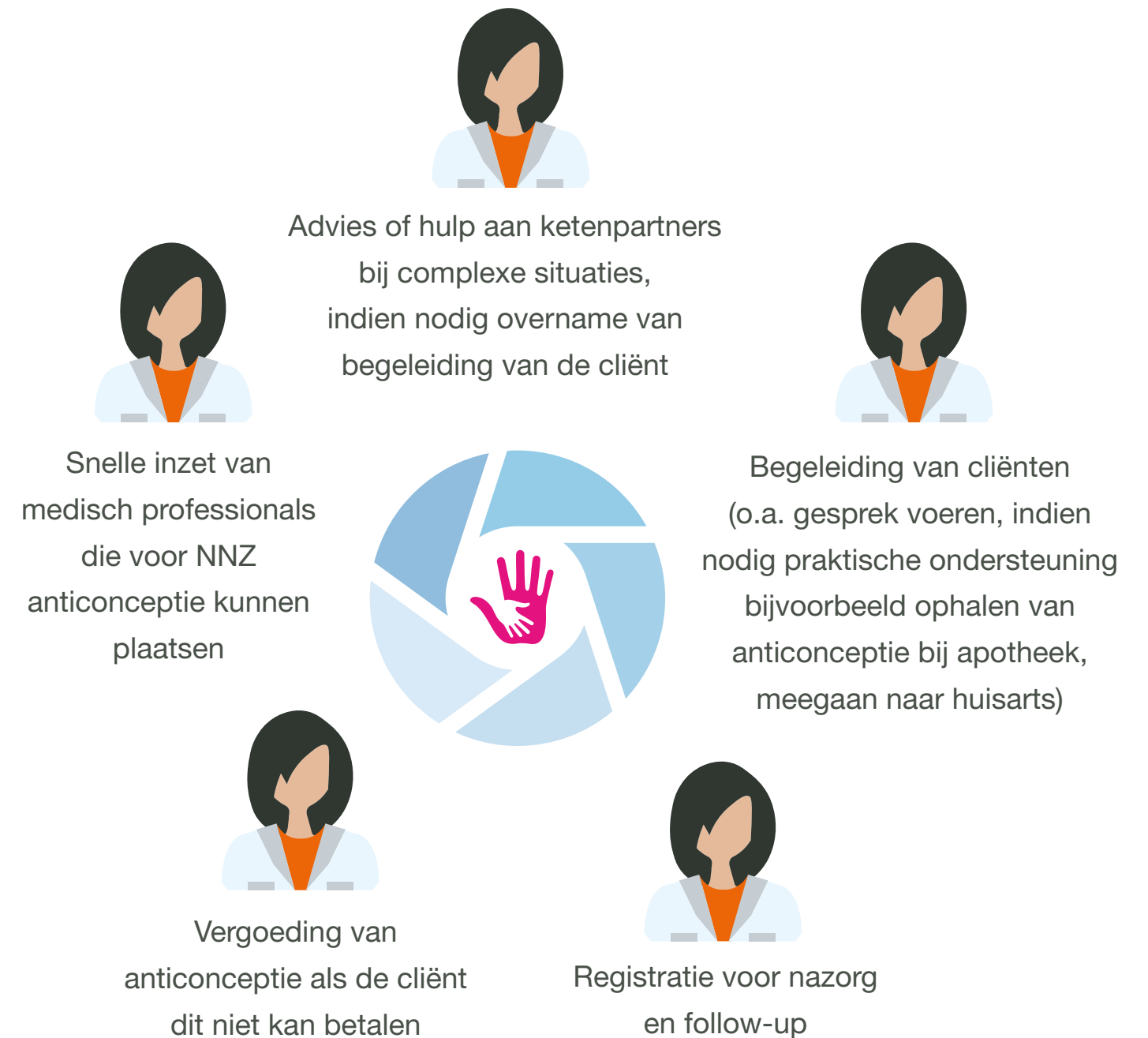

TEAM NNZ GGD ZUID LIMBURG

- **Desi Hollman - NNZ-verpleegkundige**
- **Stephanie Jansen - NNZ-verpleegkundige**
- **Anne-Marie Niekamp - Arts Seksuele Gezondheid**
- **Mieke Steenbakkers - Unithoofd Seksuele Gezondheid**
- **Renee Klaassen - Projectleider NNZ**

DE NNZ-VERPLEEGKUNDIGE ZORGT VOOR:

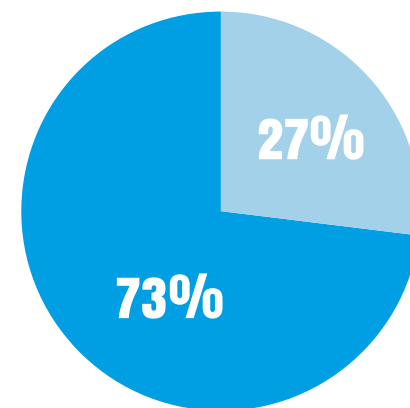

RESULTATEN PRAKTISCHE UITVOERING

In 2019 zijn in Zuid-Limburg met 108 vrouwen en mannen gesprekken gevoerd over hun kinderwens. Bijna driekwart (79 cliënten) is begeleid door de NNZ-verpleegkundige en een kwart door een aandachtsfunctionaris NNZ binnen de eigen instelling (29 cliënten). In deze beginfase van het project, hebben hulpverleners cliënten vaak direct aangemeld bij de NNZ-verpleegkundige omdat er in hun organisatie nog geen aandachtsfunctionaris was getraind. Daarom hebben de NNZ-verpleegkundigen in de startfase veel cliënten begeleid (soms samen met de hulpverlener).

Begeleiding cliënten

- Door de aandachtsfunctionaris
- Door de NNZ-verpleegkundige van de GGD

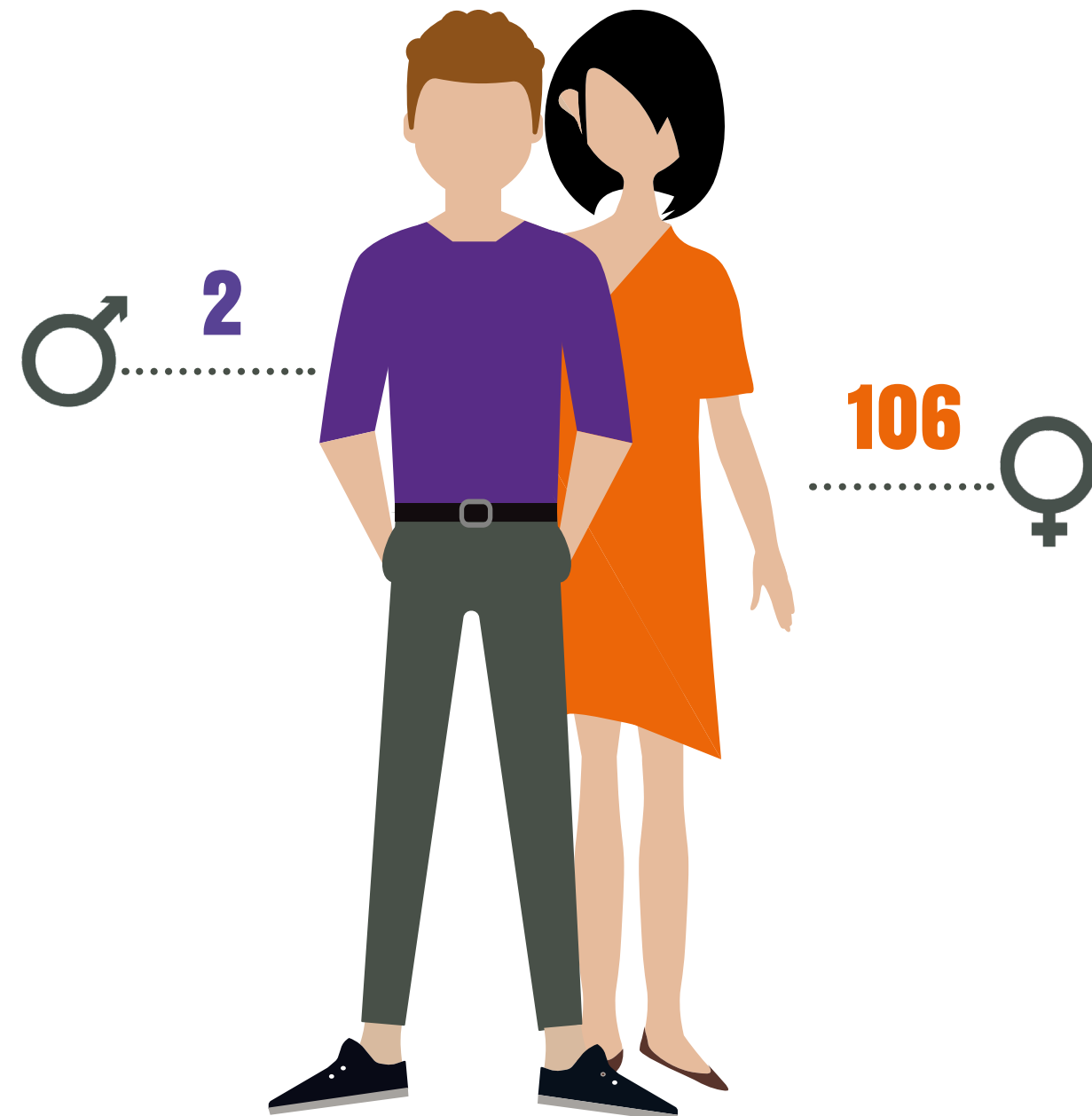

Hulpverleners al betrokken **64,8%**

Anticonceptie vanuit het NNZ-budget vergoed **87%**

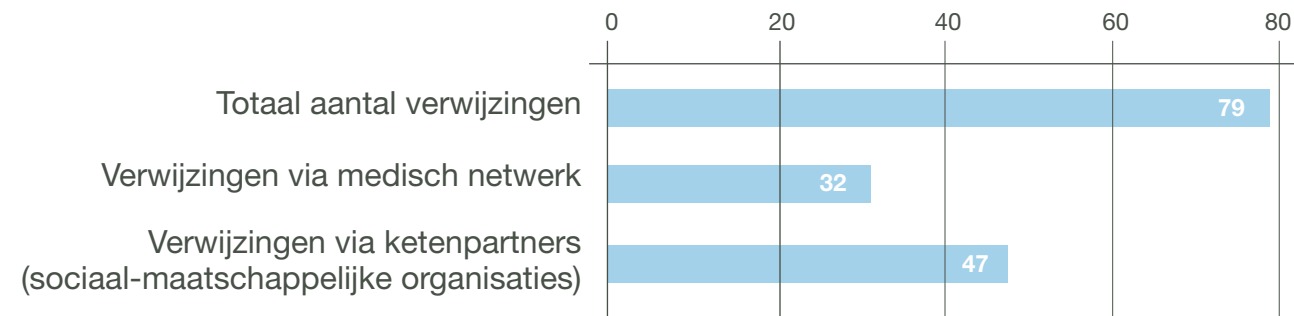
22x inzet van medisch professionals uit netwerk van NNZ voor het plaatsen van anti-conceptie omdat client hiervoor niet naar de eigen zorgverlener kon of wilde gaan

108 cliënten in NNZ-programma

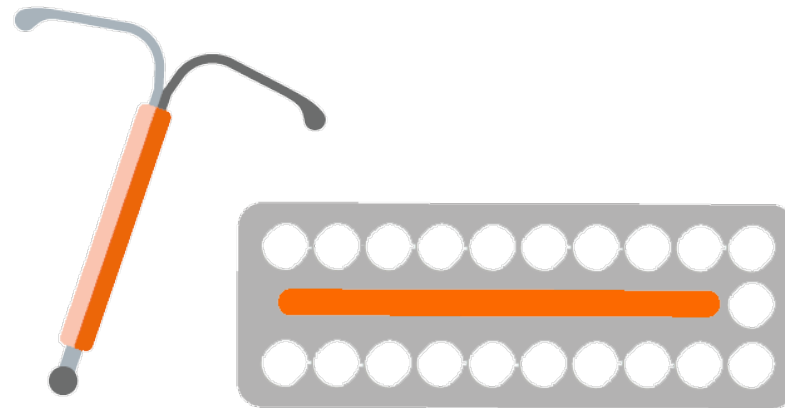

Aantal verwijzingen naar NNZ-verpleegkundige

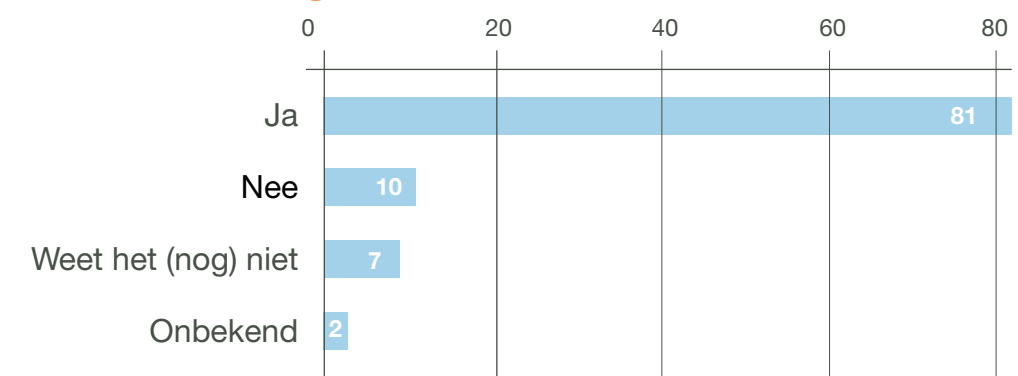

79%

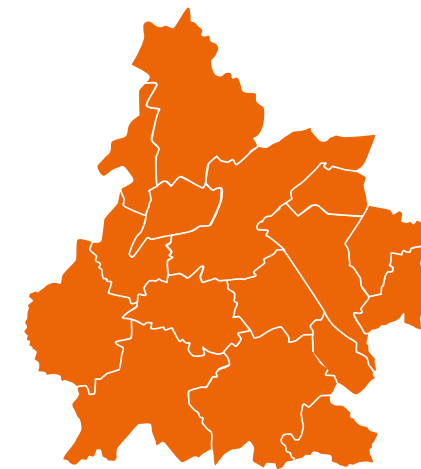
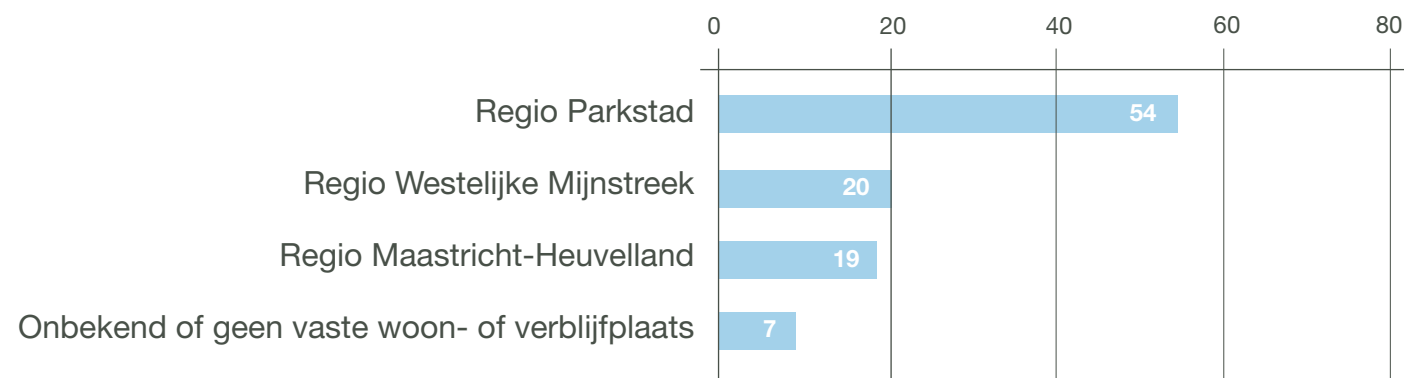
heeft vrijwillig en gemotiveerd gekozen voor anticonceptie

Uitstellen zwangerschap/kinderwens (%)

Woon- of verblijfplaats cliënten (%)

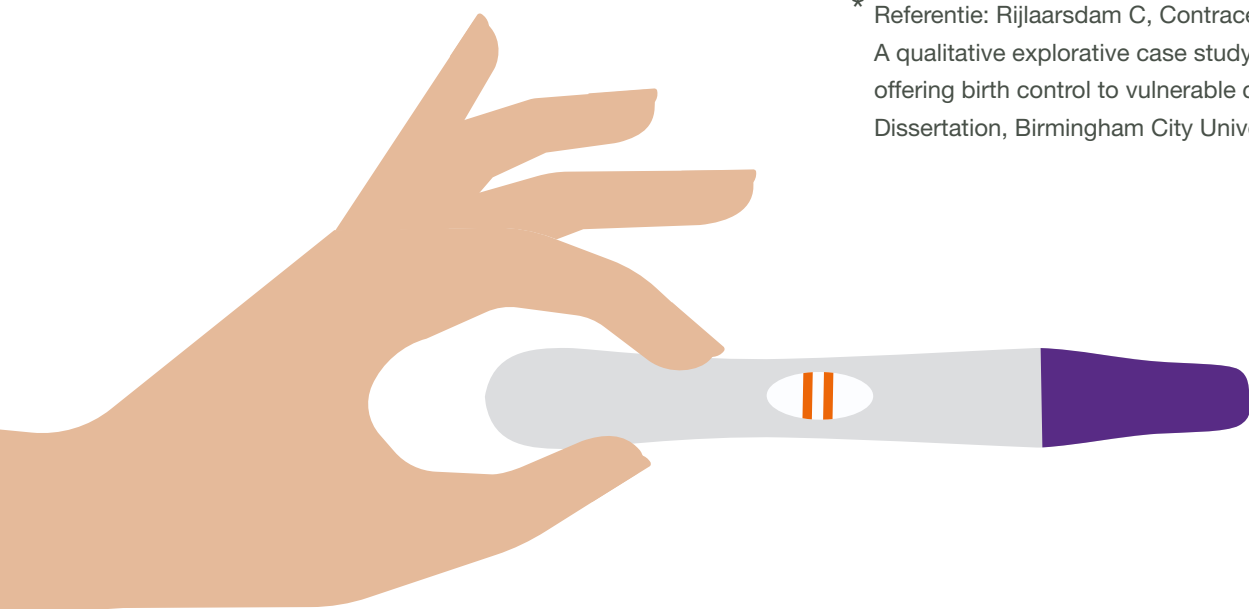

REDENEN VOOR HET NIET GEBRUIKEN VAN ANTICONCEPTIE

Uit de praktijk en uit onderzoek* blijkt dat vrouwen uit de NNZ doelgroep verschillende redenen hebben waarom zij geen anticonceptie gebruiken terwijl ze geen kindwens hebben of deze willen uitstellen.

* Referentie: Rijlaarsdam C, Contraceptives, what helps? A qualitative explorative case study on a pilot programme, offering birth control to vulnerable clients. Research Dissertation, Birmingham City University, December 2015.

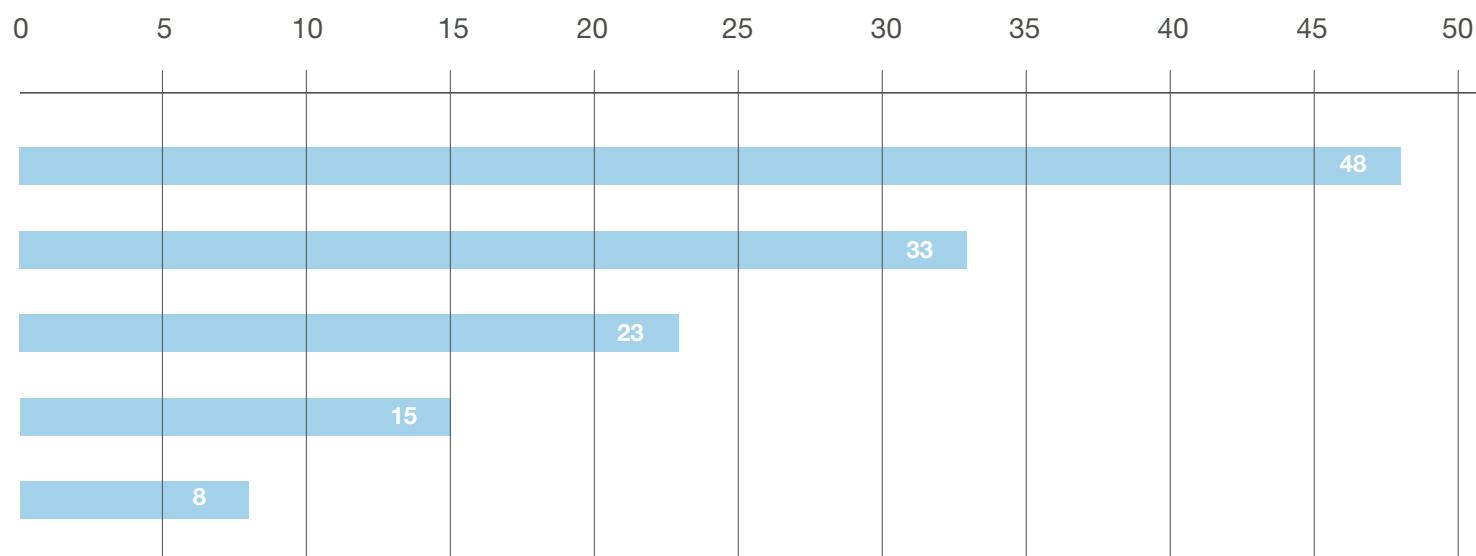

Cliënt, begeleid door NNZ-verpleegkundige:

“Ik zou niet weten hoe ik die sterilisatie zelf zou moeten regelen. Ik kon een sterilisatie ook gewoon niet betalen en ben heel blij dat jullie mij hierbij konden helpen. Zonder jullie begeleiding was de sterilisatie nooit gelukt. Jullie hebben mij heel erg geholpen”.

Redenen voor het niet gebruiken van anticonceptie (%)

- Geen financiële middelen
- Verantwoordelijkheid niet kunnen of willen nemen
- Onvoldoende of onjuiste kennis over anticonceptie en het gebruik hiervan
- Negatieve invloed van sociale omgeving, bijv. negatieve houding van partner
- Negatieve emoties, bijvoorbeeld angst voor hormonen

Deze percentages zijn gebaseerd op de 79 vrouwen die door NNZ-verpleegkundige van de GGD Zuid Limburg zijn begeleid.

RESULTATEN SAMENWERKING KETENPARTNERS SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJK WERKVELD

In 2019 lag de focus op het informeren van gemeenten en ketenpartners, het creëren van draagvlak en het opzetten van een samenwerking met het sociaal-maatschappelijk werkveld. De training voor aandachtsfunctionarissen NNZ is voorjaar 2019 ontwikkeld en vanaf de zomer vijf keer gegeven. Ook is een start gemaakt met de intervisiebijeenkomsten voor aandachtsfunctionarissen.

- NNZ, als onderdeel van Kansrijke Start Zuid-Limburg, gepresenteerd bij alle Zuid-Limburgse gemeenten en op congres 'Dag van de Jeugd' op 30 september 2019.
- Presentaties gegeven bij verschillende organisaties en samenwerkingsverbanden zoals het ketenpartneroverleg mensenhandel, de Raad voor de Kinderbescherming, de drie Veiligheidshuizen in de regio, Vangnet Bemoezorg hele regio, Credohuis, Leger des Heils, Heerlen Stand-By.
- Gesprekken gevoerd over samenwerking met grote en kleinere hulporganisaties en lokale initiatieven, zoals Xonar, Koraalgroep, Geboortezorg Limburg, Mondriaan, Veilig Thuis, Partners in Welzijn, Stichting Helse Liefde, project 'Droommoeders' in Maastricht.
- 37 aandachtsfunctionarissen (uit 20 ketenpartnerorganisaties) getraind in de NNZ methodiek.

Reina Hettinga, jeugdverpleegkundige Consultatiebureau Landgraaf:

"Tijdens een rustig moment op het consultatiebureau vertelde een kwetsbare moeder, net bevallen van haar vijfde kind, dat ze al jaren een spiraaltje wil maar het simpelweg niet kan betalen. Ineens dacht ik aan NNZ. Wat een oplossing! Jammer dat het er niet eerder was".

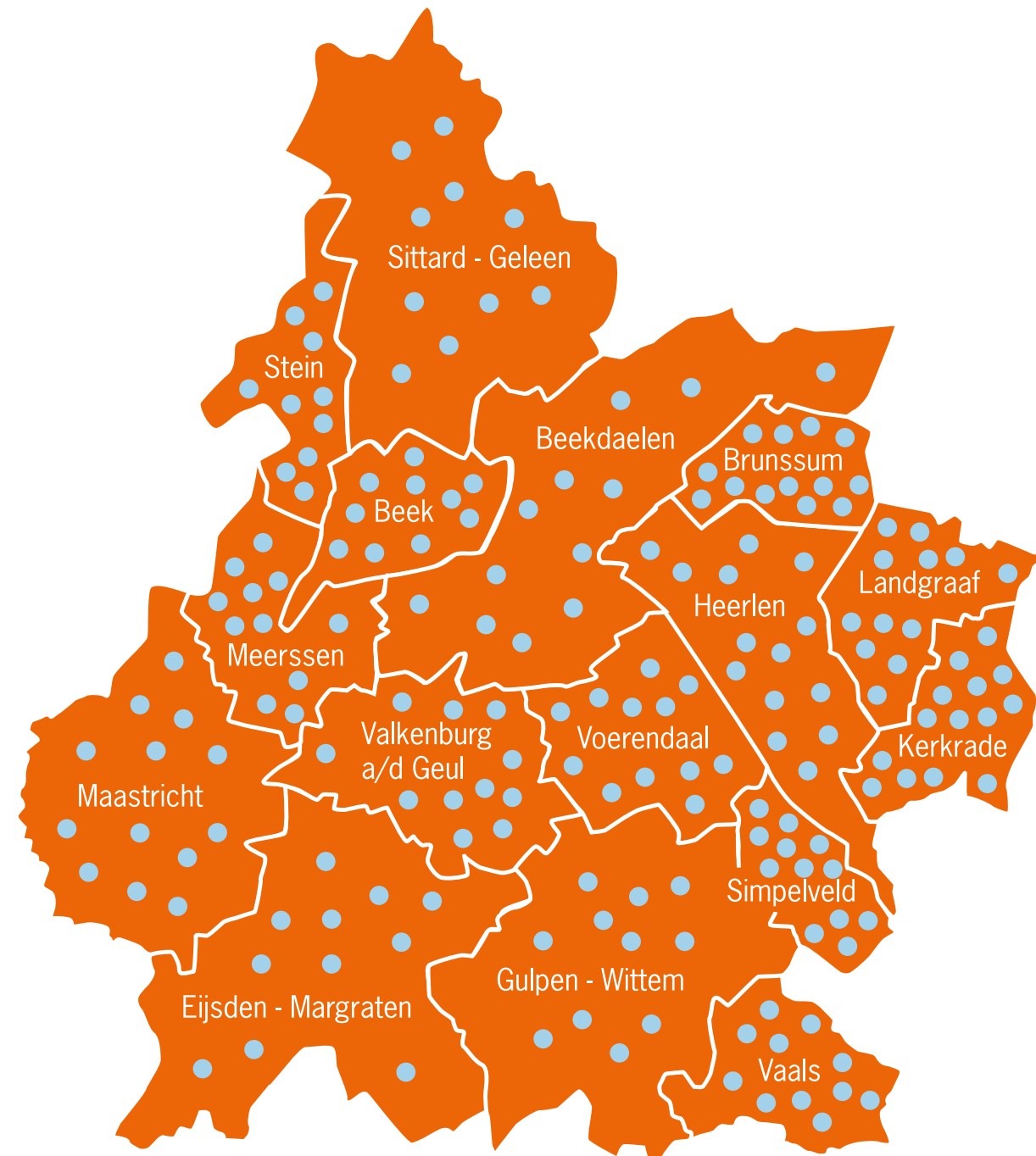

- Workshop NNZ gegeven tijdens de kick-off bijeenkomst Kansrijke Start Zuid-Limburg voor de Jeugdgezondheidszorg. Alle jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen hebben deze workshop gevolgd.
- NNZ is opgenomen op de website CJG043 van het Centrum Jeugd en Gezin Maastricht
- Samengewerkt met VoorZorg en Stevig Ouderschap om samen kwetsbare jonge moeders te ondersteunen én netwerkpartners te benaderen.

ORGANISATIES WAAR IN 2019 AANDACHTSFUNCTIONARISSEN NNZ ZIJN GETRAIND:

- MEE Zuid-Limburg
- AltraCura
- Vangnet OGGZ GGD Zuid Limburg
- Terecht! Leger des Heils
- Dag- en Nachtopvang Leger des Heils
- Sociale Zaken Maastricht Heuvelland Gemeente Maastricht
- Toegangsteam Jeugd Gemeente Brunssum
- Bemoeizorg Parkstad Mondriaan
- Publieke Gezondheid Asielzoekers, GGD Zuid Limburg
- Moederopvang LEVANTOgroep
- Expertiseteam Heerlen
- Ambulancedienst GGD Zuid Limburg
- Team Jeugdhulp Gemeente Kerkrade
- Radar
- Impuls
- Vista College
- t Prunelleke
- Cicogna Kraamzorg
- AnaCare
- Vrouwenopvang/Blijf van mijn lijfhuis Parkstad LEVANTOgroep

RESULTATEN SAMENWERKING MEDISCH PROFESSIONALS

In 2019 is NNZ bekend gemaakt bij medisch professionals en is gebouwd aan een medisch netwerk. Dit zijn de belangrijkste activiteiten:

- Presentaties gegeven bij verloskundigen, gynaecologen (MUMC+ en Zuyderland MC) en in multidisciplinaire overleggen rondom kwetsbare zwangerschappen en kinderen.
- Informatiebrief verstuurd naar alle huisartsen en verloskundigen in de regio.
- Informatie over NNZ aangeboden aan Huisartsenverenigingen (HOZL, Meditta, ZIO).
- NNZ is opgenomen in de HOZL app.
- Verwijzing door medisch professionals naar NNZ-verpleegkundige GGD is op gang gekomen (32 cliënten verwezen vanuit medisch netwerk).
- Netwerk gevormd van medisch professionals (met o.a. gynaecologen, verloskundigen en huisartsen) die anticonceptie kunnen plaatsen wanneer de cliënt niet naar de eigen zorgverlener kan of wil gaan. Medisch netwerk is 22 keer ingezet.
- Afspraken met verschillende apotheken over het verstrekken en vergoeden van anticonceptie vanuit NNZ.

Anouk Maes, verpleegkundig specialist kwetsbare zwangeren overleg Geboortecentrum, Zuyderland MC:

“De kracht van NNZ ligt in het signaleren van kwetsbaarheid en de vrouw steunen in het benoemen van haar belemmerende factoren. NNZ biedt een helpende hand, zodat de vrouw zelf beter balans en regie kan houden”.

VOORUITBLIK 2020

Het komende jaar investeert NNZ in:

- Het verder bekend maken van het programma bij ketenpartners en medisch professionals in de eerstelijns zorg.
- Het uitbreiden van het netwerk met nog niet-aangesloten ketenpartners in alle regio's van Zuid-Limburg.
- Het trainen van nieuwe aandachtsfunctionarissen.
- Begeleiding van en samenwerking met de aandachtsfunctionarissen, door middel van o.a. training en intervisie. De NNZ-verpleegkundigen van de GGD hebben daarnaast regelmatig persoonlijk contact met de aandachtsfunctionarissen zodat zij hen op maat kunnen ondersteunen.
- Het borgen van NNZ in de aangesloten organisaties zodat NNZ tot het reguliere werk gaat behoren, bijvoorbeeld door NNZ op te nemen in beleid. Hierin hebben de aandachtsfunctionarissen samen met de projectleider NNZ een belangrijke rol.
- De huisartsen en verloskundigen nog beter informeren over NNZ en de mogelijkheid om te verwijzen naar de GGD.
- Het begeleiden van nieuwe kwetsbare vrouwen en mannen door de NNZ verpleegkundigen van de GGD.
- Registratie voor follow-up.

COLOFON

Deze factsheet is een uitgave van GGD Zuid Limburg.

Overname van gegevens is toegestaan, mits voorzien van bronvermelding.

Auteurs/redacteuren

Renee Klaassen

Mieke Steenbakkers

Vormgeving

Margret Reijnders | Creatieve Communicatie

Meer informatie

Meer informatie over Programma NNZ, de training voor aandachtfunctionarissen of overleg over verwijzing cliënt, neem contact op met: Nu Niet Zwanger - Zuid Limburg:

T 088 880 5070 - nnz@ggdzl.nl - ggdzl.nl/nnz

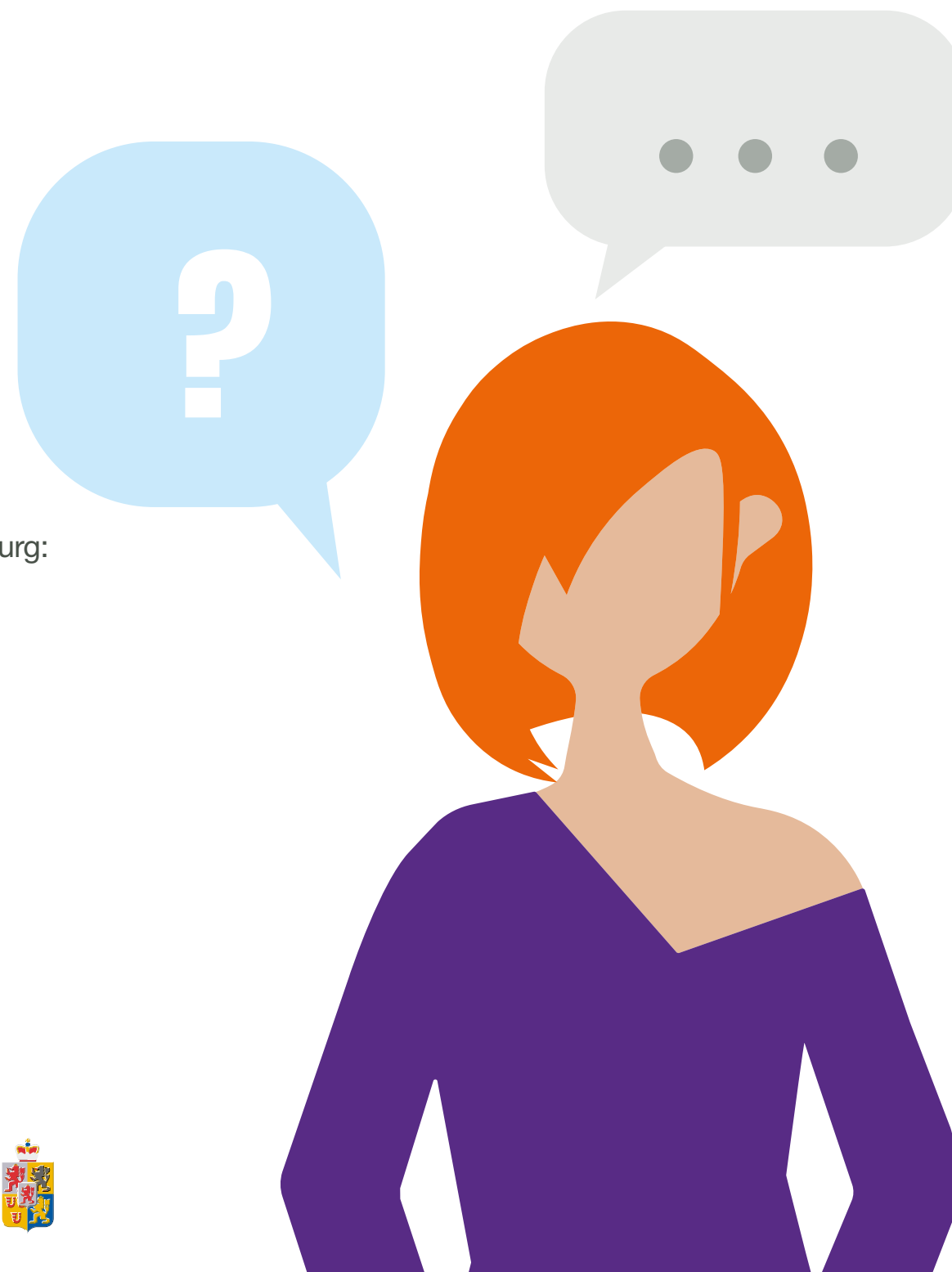
GGD Zuid Limburg

Postbus 33, 6400 AA Heerlen

T 088 880 5070 (secretariaat)

www.ggdzl.nl

Nu Niet Zwanger is onderdeel van Kansrijke Start, draagt bij aan de Trendbreuk Zuid-Limburg en wordt mede mogelijk gemaakt door de Provincie Limburg en de gezamenlijke gemeenten in Zuid-Limburg.

NU NIET
ZWANGER

WWW.GGDZL.NL/NNZ

